

Inserati se sprejemajo in velja tristoona vrsta:

3 kr. če se tiska karat.

10 " " " " " "

15 " " " " " "

Pri večkratnem tiskani se ce na primeru smojka.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrakovani pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

O premembi volilnega reda.

Na Dunaji je bil te dni shod delavcev, ki se je zopet enkrat izrekel za občno volilno pravico. Med temi pa ne smemo iskati samo socialistov, ampak za občno volilno pravico so na Dunaji vsi revnejši krogi po predmestjih in tudi v mestu, in tudi vsi demokratični poslanci dunajskega mesta so se izrekli za splošno volilno pravico. Ker se smejo ti ponašati, da zastopajo nazore več ko polovice dunajskega prebivalstva, zato se je „Politiki“ vredno zdelo, na to izjavo v posebnem članku odgovoriti. „Politiki“ ob kratkem to-le pove: „Mi Čehi nimamo v načelu nič zoper splošno volilno pravico in za deželni zbor bi precej z veseljem pozdravili to preuredbo; v državnem zboru pa se moramo nekoliko ozirati tudi na svoje zaveznike.“

To je se ve da odgovor, ki nič ne pove, ki skoraj nič upanja ne daje, da bi se krivični volilni red že skoraj odpravil. Desnica se mora ozirati na Poljake, da nas oni ne zapustijo, ker bi bila sicer naša večina takoj zdrobljena. Napačnosti sodanega volilnega reda so očitne in v našem listu že dosti preresetane. Pri sestavljanju tega volilnega reda se ni gledalo ne na število duš, ne na velikost davkov, ampak samo na to, da je bilo voljenh več nemškoliberalnih poslancev. Velikemu posestvu (ki je v nekaterih deželah pa le majhno, tako n. pr. na Kranjskem) dale so se velike predprave, tako da na pr. na Kranjskem voli 115 grajščakov, tedaj na blizo 500 duš, dva državna poslanca, 100.000 kmečkih prebivalcev

pa le enega, tedaj je en grajščak toliko vreden ko 400 kmetov! Nadalje se je dala meščanom velika prednost pred kmetom, ker so mestne skupine po 10.000 duš, pa imajo ravno tako svojega poslanca, ko 100.000 duš na kmetih. In da bi se liberalni živeli še bolj okrepčali, dala se je kupčijskim zbornicam posebna volilna pravica. Ljubljanska pa te pravice za državni zbor ni dobila, akoravno je naša dežela večja od Koroške, kjer to pravico pa kupčijska zbornica ima.

Mnogo bi se dalo še govoriti, kako nenaravno in umetno so sestavljeni volilni okraji. Toliko je gotovo, da je sedanji volilni red zelo krivičen in da je potreben preuredbe. Vendar je malo upanja, da bi se v državnem zboru našla dvetretjinska večina za preuredbo volilnega reda, to je skoraj nemogoče. Ako vsa politična načela na strani pustimo, je skoraj gotovo, da se bodo vsi velikoposestniki potegnili za svoje predprave, in teh poslancev je veliko. Nemška naprednjaška stranka in demokrati bodo sicer glasovali zoper veliko posestvo, Poljaki pa in borzni liberalci bodo ta predlog vrgli.

Za skrajšanje meščanskih predprav, oziroma za razširjenje volilne pravice na kmetih, se zopet „naprednjaki“ ne bodo dali pridobiti, ravno tako ne za pristržanje volilne pravice trgovinskih zbornic. V Galiciji je krivica tudi v tem oziru velika, da imajo Poljaki 60 poslancev, Rusini pa, ki jih je več, samo 3! V velikem posestvu odločujejo popolnoma Poljaki in dobijo tam 20 poslancev, tudi v mestih prevladujejo, tedaj ostaja Rusinom le nekaj kmeč-

kih okrajev, kjer se morejo z vspehom v boj podati. To so žalostne razmere, pa dokler so Poljaki naši zavezniki, tako dolgo jih desna stranka ne bo hotela žaliti, in ostalo bo vse pri starem, samo zavolj Poljakov; kajti nemška konservativna stranka dobiva od velikega posestva le prav malo moči, namreč enega poslanca iz Solnograda, dva je slučajno dobila v dolnji Avstriji, in zdaj si je tri priporila v gorenji Avstriji to je vse; Slovenci nimamo nobenega poslanca iz velikega posestva; Čehi jih imajo nekaj, pa to le vsled kompromisa, to je skoraj kakor iz vladne milosti, ker je le Taafe ta kompromis izvršil. Vsa desnica razum Poljakov je tedaj zoper predprave velikega posestva, ko bi se Poljaki vdali, pridružili bi se še naprednjaki in demokrati, in dvetretjinska večina bila bi gotova. Ker je pa le malo upanja, da bi se Poljaki vdali, bo najbrž vse pri starem ostalo.

Pa čeravno v bližnji prihodnosti ni dosti nade, da bi se volilni red preuredil, bo pa vendar to vprašanje tako dolgo na dnevnem redu ostalo, dokler ne bode pravično rešeno.

Slovensko vradovanje pri duhovnih vradih.

Nismo se motili, ko smo uni teden pisali, da bodo naša škofijstva gotovo rada vstrezala željam duhovnikov, ako se ti oglašijo za slovensko vradovanje. Iz Košane namreč se nam poroča:

8. t. m. sem vložil pri prečastitem škofijem ordinarjatu v Ljubljani slovensko prošnjo za podelitev oprostjenja enkratnih ženitvanskih oklicev. Ta vloga bila je sloven-

Bankovčar.

Dogodba na sodnijske spise naslonjena.

(Dalje.)

Ni vse sreča, kar se človeku posreči.

Prišlo pa je še huje. Drugi večer po tej dogodbi slišimo med mladima zakonska že ta-le pogovor:

On: „Kakor je zdaj videti in čutiti, se ti pričaš z vsakim drugim rajši ko z mano. Kaj tacega se jaz nisem nadjal od tebe, ko sem te vzel.“

Ona: „Jaz tudi ne od tebe. Pa bodiva odkritosrčna, gospod Morilo. Gosposki ženski odgojeni kakor jaz, ki sem bila vajena od mladosti že najizobraženejše družbe, iz ktere je bila izključena vsaka najmanjša robotost, bodisi v besedi ali obnašanji, se mora tožiti po boljši, vsaj kratkočasnejši družbi, kakor je gospod Morilo, če se kdo ž njim zabava tako dolgo, kakor sem se jaz.“

On: „Tako, Albina? Od te strani se mi kažeš? Zakaj li te jaz tudi od te strani nisem prej spoznal!“

Ona: „Haha! Se mar kesa gospod Morilo? Naj ga tudi jaz nekaj prašam. Zakaj je go-

spod Janez V. brž na Laškem premenil svoje ime, zakaj ni več to, kar je bil zmiraj, zakaj je zdaj André Morilo?

On: „Saj je to novo ime zdelo se tudi tebi lepše od navadnega kmetiškega, ktereja sem po očetu dobil.“

Ona: „Res je, če bi se bilo to zgodilo po postavni poti, ali gospod V. je dokaze in pisma za svoje novo ime naredil sam. Ali razumi to gospod Morilo? Kdor zna kaj tacega, zna še več, gospod Morilo me bo že razumil.“

Janez — zdaj ga že zopet smemo tako imenovati, ker to je gospod Morilo — se pri teh besedah strese, kakor da bi bila šinila v nj električna iskra, stopi pred Albino, ktere krasna postava ga čedalje bolj čara, in reče čudno zaduhlega glasu:

„Dobro, Albina. Kam meri vse to tvoje govorjenje?“

„Le na to“, odgovori Albina, „da bi te pripeljala do spoznanja, kak prepad je med nama po stanu, odgoji in mišljenji. Obleka in bogastvo ne moreta prepała prepreči tako, da da bi se razloček poravnal.“

S tem vstane Albina in ponosno odhaja v drugo sobo. Janez stopi hitro za njo ter jo hoče še pridržati za roko, a ona se mu iztrga

in z nepopisljivo zaničljivim očesom pogledavši ga mu vrže besedo: „ostudnež“, šine skoz vrata in se zaklene.

Kakor okamnel ostane Janez v sredi sobe, potem se opoteče in pade znak na stol; sreča, da je ta mehkejši, drugače bi se mu bilo kaj hudega zgodilo. Nekoliko časa sloni tam kakor mrtev in neobčutljiv, potem se skloni kvišku, nasloni glavo ob komolec in se zamisli.

Črne so te misli, črne, temnejše od pogubonosnih oblakov, gorjčistemu, zoper ktere ga kuje naklepe. Je li res to še njegova Albina, tista Albina, zavoljo ktere je storil vse, kar je storil? Se je mogla nježna, krotka golobica res spremeniti v tacega ljutega jastreba? Pa saj ni tega govorila ona, iz njenih ust so govorili ljudje, ki njega zavoljo nje zavidajo, kateri mu jo izneverjajo. Kdo so ti? Ali jih je več, ali je le en sam? Išči jih, Janez, z vso svojo prebrisanostjo, svojim umom, svojo vztrajnostjo!

Ej, Janez, Janez! Ali si ti mar zato rojen, si mar zato napenjal svojega uma moč, svojega duha naravne zmožnosti, da zdaj, ko si postal bogat — le vest, tiho! — počeneš pred žensko in nazadnje utoneš v morji njene svojeglavnosti, prenapetosti in umetno priučenih domišljij? Mar vrzi to prevzetno

ske rešena in ob enem se mi je iz škofijske kancelije sporočilo, da po ukazu milostljivega kneza in škofa se bodo odslej slovenske vloge reševale po slovensko.

Ta odlok je prvi slovenski, ki pride iz škofijske pisarne, toraj zgodovinsko znamenit.

Enako slovensko prošnjo mi je tudi c. k. okrajno glavarstvo Postojnsko rešilo slovenski. Bo že. Le sami moramo resno pričeti ter ne smemo čakati, da bi nas od zgoraj za to še le prosili!

Politični pregled.

V Ljubljani 17. novembra.

Avstrijske deiele.

Tedaj tisti slavní dan **nemško-avstrijskega partaitaga** je tudi prestan in Avstrija ne poka na vseh oglih, kakor Zagreb pri potresu, ampak vse je mirno. „Narod“ ima zanimiv dopis iz Dunaja, kjer se pové, kako malo so se Dunajčani brigali za to demonstracijo. Judovski listi so pravili na dolgo in široko, kako navdušenje je bilo, nasprotno pa nam povedó vsi nepristranski listi in očitvidci, da ni bilo nobenih zastav skoraj, le tu pa tam je bila kaka osamljena, ktere pa ni obesil kak pravi Dunajčan, ampak le kak jud ali pa kak česki renegat, ki je obseden od tistega duha, kakor slavna dva mesta Tržič in Ptuj, kjer se ustijo taki „Nemci“, ki še nemški ne znajo, usmiljenja vredni reveži, ki mislijo, da bodo vse svoje pomanjkljivosti s tem zakrili, če se proglasijo za „Nemce.“ Značajan mož se obrne z zaničevanjem od takih klečepalozov. — Dunajčani pa so obsodili tudi prave Nemce, ki so se tega shoda udeležili, ter so očitno pokazali, da njim ni za hujskanje med narodi, ampak za poštenje in za mir. Kaj bi tudi Dunaj postal, če bi se Avstrija razbila? Dunaj je velik in bogat ne samo iz nemške sile, ampak ta prvostolnica se naslanja na vse avstrijske narode; to sprevidi tudi zdravi slut ali „instinkt“ Dunajčanov, zato pa oni tudi ne marajo za hujskanje med narodi, ampak oni so v prvi vrsti Avstrijanci, potem še le Nemci.

Zanimivo je pa to, da je bil ob tisti uri na Dunaji drug shod, namreč ljudski shod (kterega se je smel vsak udeležiti, ne samo povabljeni kakor pri ustavovercih v „sofiensaalu“), in ta shod, pri katerem je bilo na tisoče ljudi, sklenil je sledečo resolucijo: „Avstrijsko ljudstvo zavrača vse narodne prepire najodločneje, in misli, da je najbolje, naj narodi složno delajo za splošni blador. Iz tega uzroka mi protestiramo (odbijamo) zoper vse sklepe in izjave tistih „partaitagov“ v Mödlingu, Brnu in Karlsbadu, in v teh ne vidimo drugega, ko ščuvanje narodov.“ To je menda dosti jasno govorjeno! Pa še hujši stavek je bil sprejet, ki se glasi: „Mi tukaj zbrani ne priznamo, da bi bila tista takozvana „ustavoverna“ stranka res tudi „liberalna“, kakor se baha.

Državni zbor se snide 30. t. m. Na dnevnem redu je 2. branje postave o novem davku na žganje.

Vnanje države.

Ruski list „Novo vreme“ se izraža jako nevoljno nad Hübnerjem, ker je ta tako čudno govoril v delegacijah za Turke in zoper Francoze. —

Na **Francoskem** vlada zdaj tihota pred viharjem. Duhovi so silno razburjeni, stranke pa štejejo vsaka svoje glave. Škandali v zbornici, kjer so vojaki ven tirali konservativnega poslanca, so le začetek veliko hujših dogodkov, ki morajo neizogibno priti.

Izvirni dopisi.

Iz Štajarskega, 15. novembra. Ker se je že večkrat pisalo o klerikalni bradi, naj tukaj povemo, kaj se je v tej zadevi dozdal tukaj pri nas zgodilo. Leta 1873 je v Rogacu bila duhovska konferencija za troje dekanij, namreč rogaško, šmarsko in kozjansko, ter so tamkaj zbrani duhovniki sklenili prositi, da bi smeli nositi brado in sprejeli resolucijo, koja je prednašal č. g. Anton Slatinšek, in koja se tako-le glasi:

Nachdem die geistliche Bitte der Bartlosigkeit einzig nur in der von allen übrigen Ständen bereits längst aufgegebenen Nachahmung des bourbonischen Hofes ihren Ursprung hat; Christus der Herr, seine Apostel, Päpste, Bischöfe, Priester bis dahin, und ein-

zelne Theile des Klerus noch heutzutage Bärte tragen, der nach Absicht der Schöpfung sicherlich der äusseren Würde des Mannes zu dienen hat, zu dem das Bartscheeren vielen Priestern unsäglich zeitraubend ist, geben sich die Konfrentisten der Hoffnung hin: vor dem Hochwürdigsten Fürst-bischof. Ordinarate werde in Hinkunft das Barttragen wie das Bartscheeren der Geistlichen Anerkennung finden.

Konec resolucije, kteremu so hoteli nekteri pridjati blagovoljno prositev veleč. škofijstva do rimske stolice za pritrditev, je osnovatelj zagovarjal s tem, ker prosijo duhovniki 1. za naravno pravico, in 2. se samo po sebi razumi, da bo škofijstvo od samega ovo potpoiskalo, ktera je potrebna, da se uslišijo prošnjiki. Tudi zoper to motiviranje ni bilo nasprotenja. Ravno tukaj so čč. gg. konfrentisti sklenili resolucijo priobčiti v „Politik“, ter so svojo nado izrekli, da bodo iz nje gotovo zlasti kat. listi sprejeli resolucijo.

Tukaj malo časopiških glasov: kat. večji listi so resolucijo prezirali; pa zadnje leta ne kažejo, da je to sv. cerkvi hasnilo. Jaz dopisovalec sem se pritožil o tem proti nekemu gospodu rekši: kar je dopuščeno vsaki drugi stranki, namreč sklepati še narbolj neumne resolucije, in jih vsakako priobčevati: to se je nam zabranilo in se je tako osebna prostost in svoboda močno žalila.

Narprej, kakor smo rekli, je prinesla „Politik“ resolucijo s sledečimi besedami: Gegen die Bartlosigkeit der Geistlichen. Aus Untersteiermark wird uns geschrieben: die Lavanter Geistlichkeit der decanatsbezirke Rohitsch, St. Marein und Drachenburg hat in ihrer diesjährigen zu Rochitsch abgehaltenen Pastoralconferenz folgendes zum protokolarischen Ausdruck kommen lassen: sledi resolucija.

Dunajski „Kikiriki“ se je šalil z resolucijo, ter je prinesel karikature duhovnikov z različnimi bradami, kar nas je veselilo.

Ni nas pa veselilo, da je neki osebni neprijatelj naš: prositve skoro skozi par let in še pred par leti v našem nam vsem dragem „Slov. Gosp.“ v smešničarju nas smešil — saj tako smo to umeli mi — ker se je zlobnim ljudem privezala „brada“, tako da so bili vsi „bradasti“, in vendar je po mestih in trgih

in nehvaležno bitje proč, saj ti je tako malo privezано na pete, kakor ti je bila takrat vest — tiho! Pa vendar, Janez, to nehvaležno žensko stvarico lahko suneš od sebe, in če tega ne moreš, hajd! pojdi ti! Saj ti ni nič na poti, obuj se pa se zgubi. Svet je dolg in širok, zá-te ima gotovo še dosti boljše sreče. Ni vredno, da bi si zavoljo te nehvaležne stvarice ubijal glavo. Če se ti vredna zdí par tisučakov, daj jih, ti pa jo popihaj, saj si še dobro založen. Kaj te zadržuje, da ne bi potegnil jo v Ameriko?

Hm, v Ameriko! To je že nekaj. Ali — ali ali in ali — če bi le Albina šla s teboj. Vidiš to je! S to žensko te bo Bog kaznoval. Pri vsi svoji prebrisanosti nimaš toliko duševne moči, da bi se znebil te svoje nesreče. Zakaj si jo kedaj pogledal!

O, Janez, Janez! A si si ti mož tisti, ki drugo jutro po tej dogodbi že skoro kleči pred ono, čeravno je njegova žena, ki mu je dan prej solila take, kakor Albina tebi? Ali je res to mogoče o mladenču, ki je od prirostege kmetiškega kovača po tolikem napenjanji duha in telesa prišel do bogatina, kteri bi lahko velikemu številu možkih bil gospodar, ne pa slabotni ženski suženj? In celo suženj

ženski, ktera — — no, le tiho počakajmo, kaj bo.

Janez — ali kakor se zdaj imenuje — André Morilo je zopet sprijaznjen s svojo soprogo, viditi ju je skup na sprehajališčih ob jezeru. Gospa Morilo slovi za mlado duhovito in lepo gospo, ni čuda, da okoli take cvetlice leta toliko metuljev, starejših in mlajših, civilnih in vojaških, duhovitih, napihnjenih in prismojenih. Da bi kdo Albino videl, kako tu med njimi razsaja, dá, razsaja! In čuda! kako se ji vse vklanja, kako je ona vsemogočna gospodarica! V stran vse druge ženske, višega ali nižega rodu, kraljica je gospa Morilo!

Oj Janez, blagor ti, da imaš tako ženo! Ali zakaj nisi vesel? Zakaj ne plešeš, ne poskakuješ veselja? Ali mar zato ne, ker skoro ne prideš svoji dragi soprozi tako blizo, da bi ž njo mogel spregovoriti le par besedi? Res je Janez, do zdaj si čisto malo hodil po gosposko-gladkih tleh, tvoji čevlji so preveč podkovani za take prostore, jezik tvoj nič vaje medenih ali sladko-polzkih besedi. V tem obziru si še, kakor te je Bog vstvaril. Romana nisi bral nobenega, si se preveč zajedel v svojo misel o sreči, kakor si ti je takrat prikazala. In če prideš domu, tvoja Albina ni pač

več tako robata s teboj, a silno vturjena, in ti, dobra duša, ji privoščiš počitka.

Ti si še celó tako dobrosrčen — kajti maščevanja misli si že davno si iz glave zbil — da ne verjameš besedam, ki jih od strani slišiš. Tiste ženske so pač nevošljive tvoji Albini, ker je lepša od njih in duhovitejša, da se ji vklanja že ves možki svet ob bregu jezera. Nevoščljive so ji še posebno zato, ker tvoja Albina nosi najnovejšo in najdražjo obleko, ki tebe toliko stane, da se drugih soprogi ali častilci ne morejo meriti s tabo. Naj govore nevoščljivci in nevošljivke, kar koli jim drago; eno zadostenje ti imaš: če ti Albina ni domača družica in ljuba ženica, je pa gotovo zvezda, ki vse druge otemni, in ti imaš olja, da taki luči lahko prilivaš. Po slavi žene slovi tudi mož, v njenem svitu se blišči tudi on.

Ali je res to, Janez? Ali mar to ni ravno narobe? Zakaj pa ti gledaš že nekaj dni temnega očesa tistega barona, ki s tvojo Albino tako rad pleše, za ktero so tvoje noge preokorne, in ki ima vedno toliko besedi z njo, posebno takrat, ko misli, da ga nihče ali vsaj ti ne vidiš? Ali ti je všeč, se li prilega tvoji ponosnosti, da se s tvojo Albino toliko bavi baron in da celó s tabo par besedi spregovori?

že dalj časa prepovedano strašiti otroke na Miklavževo. Upamo, da je dotični gospod uže kuriran, ker se dolgo ni več oglasil. O slav. g. vredniku „Gosp.“ smo prepričani, da se za take malenkosti ne briga, in da sprejme poslane smešnice; in ako bi tudi mi bili katero poslali o obrutih, ki se tudi pregrešijo, bi jo bil g. vrednik gotovo tudi sprejel. N. pr. meni so pripovedovali neki, še zdaj živ star gospod, ki so prišli kot mlad nov pa muhast kaplan do starega g. župnika, ter so se pritožili, kako se težko brijejo, in na to se je pripetil sledeči dogovor: Žup.: kako se pa brijete? — kap.: Jaz pljunem v roko ter si namažem lica. — Žup.: kaj ne veste, da morate rabiti žajnico? — kap.: tega še nikdar nisem slišal. — Žup.: (bolj za se) no takega gospoda kaplana pa še nisem imel. . .!

„Deutsche Zeitung“ je prinesla sledeče: Eminenz geben Sie Bartfreiheit! Aus Untersteiermark wird der „Politik“ geschrieben: pride resolucija, potem: Man muss gestehen, dass die Lavanter Geistlichen in ihren Wünschen sehr bescheiden sind; nichts destoweniger, dürfte das „Eminenz geben Sie Bartfreiheit“ an betreffender Stelle auf entschiedene Abneigung stossen, und nach wie vor wird Niemand auch nur ein gutes Haar an dem Gesichte eines Geistlichen lassen können. — Kakor se vidi, strankarsko pisano.

„Weltblatt“ je prinesel resolucijo in „Slov. Narod.“

„Der Fre müthige“, katoličanom neprijazen, je pisal nasprotno in tudi to nas je veselilo, sledeče: Die Lavant. Geistlichen haben . . . resolucija. Sich blos in der Bartfrage auf Christum den Herrn, die Apostel u. s. w. berufen, ist von der Lavant-Geistlichkeit sehr naiv; da gibt es viel wichtigere dinge, bei denen man auf den Heiland, die Apostel und die apost. Zeit hinweisen könnte, es aber weislich zu thun unterlässt. Lassen sich die Herrn die eines Priesters unwürdige Abhängigkeit und Bevormundung von Seite der Bischöfe gefallen, ertragen sie das natur — und moralwidrige Joch des Zölibates, ei, so können sie auh ohne Bart herumspazieren. Wen die Lav. Hochw. sonst keine Schmerzen haben, die Bartschmerzen können sie schon noch ertragen. Der „Frei-

müthige“ rasirt sich auch selber, aber er findet nicht, dass das bartscheeren „zeitraubend“ sei, — er braucht nur 4 Minuten dazu. Der Bart ist eine Zierde des Mannes, das Zölibat verbietet aber den kathol. Geistlichen sich als Männer zu fühlen, ergo brauchen sie keinen Bart.

Tako sodijo sovražniki, ki ne vedo, kaj je dopuščeno in kaj nemogoče ali prepovedano.

Pa ravno to za reč govori, ako jo sovražniki obsojujejo!

Iz Zagreba, 16. novembra. (Potres) se je v noči od 15. do 16. t. m. štirkat ponovil, pa je trajal vselej le eno sekundo. Ljudstvo je bilo vsled tega zopet vse preplašeno, kakor prejšnje dni, in kar je le moglo, pobegnilo je iz mesta. Na kolodvoru je bilo danes gotovo čez 1000 ljudi. Listi si na vso moč prizadevajo ljudstvo pomiriti in potolažiti ter opozorujejo na druge potrese, ki so bili tudi silno hudi in so se večkrat ponovili, pa mnogo k vnezmirovani pripomorejo razne pravljice, ki jih okoli trosijo. Med drugimi omenimo le te, da je boje geolog Falb preračunal da bode po 13. decembru ognjena lava v nekterih dneh zasula Zagreb. „Obzor“ take pripovedke in druge prazne čenče krepko zarača, a vendar se ne manjka ljudi, ki jih verjamejo.

Pri naših cerkvah je najbolj poškodovan turen ali stolp frančiškanske cerkve, ki se je na vseh štirih straneh razpočil. Morali ga bodo toraj podreti, kar pa ni prav lahko, ker se boje, da bi se med podiranjem ne razrušil in ne pobil delavcev. Mestno glavarstvo je sklicalo razne podvzetnike, da se z njimi dogovori, kako bi se to nevarno delo izvršilo. Neki Dunajčan ga hoče podreti za 2900 gold, neki domač podvzetnik pa zahteva 3500 gold. Tudi dimniki raznih tovarn so se nagnili in bo treba nektare izmed njih podreti. Izmed hiš je največ trpela hiša Pristerova na voglu Marije Valerijine ulice in se bo morala najbrže tudi podreti. — V podporo poškodovanim je ban iz deželnih denarjev odločil brezobrestno posoditi 50.000 gold. ter je 20.000 dotičnemu odboru že izročil.

Z dežele še vedno prihajajo poročila o potresu. V dolnji Stubiici podrii so se vsi

dimniki, v toplicah Stubičkih pa sta med potresom nastala dva nova vrela, ki sta z veliko močjo na kviško metala svojo vodo.

Tukaj bivajoče topničarstvo je odšlo v Karlovec, glavno vojaško zapovedništvo pa je ostalo v Zagrebu in se ne misli preseliti drugam; premenilo je le svoje kancelije, dokler se ne popravijo prejšnje, ki so močno poškodovane.

Vsled potresa bilo je ljudstvo vse zmešano, kupčije so zaostale, prodajalnice so bile zaprte, nihče ni mislil na svoje navadne opravke, ampak vsakdo je gledal, kako bi obvaroval škodo sebe in svoje. Samo glasoviti višji vradnik davkarski David ni pozabil na eksekutivne dražbe, ter je poslal v Resnik eksekucijo, dasi so bili ljudje od straha komaj na pol živi. Prosili so vlado, da bi eksekucije za zdaj ustavila, pa se v tem oziru še ni nič zgodilo, dasi bi bilo marsikteremu revežu s tem jako vstreženo in pomagano.

Domače novice.

V Ljubljani, 18. novembra.

(Pogreb preč. gosp. fajmoštra Küstlna) je bil velikanski in sijajen. Sprevod so vodili stolni prošt preč. gosp. Zupan. Za mrličem, ki so ga nosili meščani iz Št. Jakobske fare, so šli mil. knez in škof z mnogimi duhovniki iz Ljubljane in z dežele, deželni predsednik g. Winkler z obilnimi vradniki in brezštevila množica ljudi iz vseh stanov, ki je pri tej priliki pokazala, kako zelo je čislala in spoštovala g. fajmoštra, ki so kot duhoven pastir v Ljubljani najprej v stolnici in pri sv. Jakubu delovali skoraj 30 let. Naj v miru počivajo.

(Slovenska gledališna predstava) bo prihodnjo nedeljo v gledišči na korist otrokom, katerim gospé izdelujejo novo zimsko obleko. Prva čitalnična beseda pa bo v nedeljo 28. t. m.

(Samomor.) Včeraj popoldne se je v kolizeji vstrelil vojak tukaj bivajočega polka Veliki knez Mihael. Vzroka ne vemo.

(K nabiri milih darov za Zagrebčane) vabijo „Novice.“ Potreba je res velika, zato upamo, da Slovenci ne bomo zaostali za drugimi narodi. Darove sprejema tudi naše vredništvo.

(Podkovska šola) se je pričela 15. t. m. in šteje 16 učencev, med njimi nekaj Hrvatov.

(Deželne vstanove) na vino- in sadjerejski šoli na Slapu so dobili učenci: Dekleva, Drahsler, Fatur in Kobal.

(Erbergov arhiv v Dolu), ki hrani mnogo znamenitih reči, je kupil deželni odbor.

(Občni zbor kmetijske družbe) bo 24. t. m. ob 10. uri dopoldne v mestni dvorani. Želeti je obilne vdeležbe.

(Stekel pes.) Stekel pes iz Most pod Ljubljano je vgriznil psa iz Studenca, Poljske fare. Ta pes je ogrizel mnogo družih psov, katerih enega so vstrelili v Polji, in kolikor se je po ljudski govorici razvedilo, je vgriznil tudi 4 osebe bolj ali manj hudo, med njimi nekega šolarčka, kterege so iz šole poslali domu z naročilom, da najga starši nemudoma pošljejo v ljubljansko bolnišnico.

Razne reči.

— Nova cerkev v Črnučah pri Ljubljani bode v nedeljo 21. t. m. blagoslovljena.

— „Kres“, leposlovni in znanstveni list, bode stal 4 gid. na leto in 2 gid. za pol leta, ter sprejema naročnino tiskarnica družbe sv. Mohora, rokopise pa dr. Jakob Sket v Celovcu.

Aha, zdaj ti je, kakor da bi te bila bolha vjedla, skočiš kviško in ko vidš, da tvoja Albina gre po vrtu z gospodom baronom, greš po lisičji navadi, ker vsaj to znaš, po stranskih potih in se vstopiš za grm, kamor gre slepi par — zdaj že z roko ob roko sklenjeno. Kdo je pred grmičem postavil klop, tega ti ne veš, a to vidiš skoz grmovje, da tvoja Albina in baron sedeta na klop — nikogar blizo! Veliko ne vidiš in ne slišiš, ker dosti je že to malo, kar ti izdá oko in uho, da skočš izza grma in — kaj? ali ima res baron zaušnico, da se kar na tla zvrne? Da, res jo ima, ali on skoči kvišku in te vabi na dvoboj. Haha, kaj ne! Saj sta dva, za dvoboj dosti, naj se brani, če se more, tvoji pesti, ki zdaj po njegovem obrazu dela, kakor tesar po plohu, da nazadnje mehkužnež ves raztolčen na tleh obleži.

Ta prizor pa ni bil brez gledalcev, kmalu je bilo privrelo vse, kar je bilo na vrtu, a nihče ni prav vedel, kaj se je zgodilo, čeravno so vsi nekaj slutili. Albina je bila vbežala že skonce po stranski poti, gospod Morilo brž po „dvoboji“ za njo. Barona so spravili kviško in prašali ga, kaj se mu je zgodilo, a on je rekel, da je le v omotico padel, družega nič.

Vse drugače je bilo zgorej v sobi, kjer sta se Janez in Albina dobila.

„Škandal, škandal, tu mi ni več biti“, kriči in joka Albina.

„Meni tudi ne“, odgovori kratko in osorno Janez, „jutri greva.“

Zdaj se pa čudi človek ženski, kakoršne bi si Albine po vsem prejšnjem ne mislil. Kako se ji vdero solzé, kako plaka in dviga roki, kako se spušča celó na kolena pred tistim, kteremu je pred kratkim rekla „ostudnež!“ Spušča se na kolena, a ne spusti se ne Janez jo vjame in odpuščeno je vse — vse! Slepi mož! A vendar kako si vzvišen nad to stvarjo, ki se ti ponižuje samo zato, ker je kriva! Kake bi ji zdaj ti lahko solil!

A Janez tega ne stori, saj je grešnica tako zapeljiva. Vendar toliko moči ima, da roče:

„Jutri greva proč s tega kraja, tebi tako nevarnega.“

Albina molče prikima.

Drugo jutro zgodaj se odpeljeta oba.

(Dalje prih.)

— Znamenja časa. „Slov. Gospodar“ piše: Včeraj dopoldne umoril je v Rogoznici pri Ptui nek mož svojo ženo. Trikrat jo je po glavi udaril, in ker mu še ni zadosti, preže je z nožem vrat. Hudobnež je šel sam k tukajšnji sodnji, ter svojo hudobijo izpovedal. Nagib k temu zločinstvu navaja pak revščino.

— Pri sv. Ani v Slov. goricah je sodnja zapreti dala Ano in Janeza Steinfelserja, ker je sum opravičen, da je žena moža in sin očeta ubil.

— Najstarša rokopisa slovanska našel je zagrebški vseučilišni profesor dr. Geitler na popotovanji svojem na polotoku Sinajskem v ondodnem samostanu. — Med mnogimi, imenitnimi rokopisi grškimi, koptškimi in sirskimi, našla sta se tudi tam dva slovanska, ki sta najstarša spominka pismenosti slovanske. Prvi je priročna knjižica liturgijska, tako zvani Trebnik, pisan v jeziku staro-bolgarskem; toda o njem molči vsa literarna povestnica bolgarska. Drugi rokopis je prestara, a zelo dobro ohranjena knjiga psalmov. Dozdaj poznali so v jeziku bolgarskem le odlomke psalmov iz najstarejše dobe, a v tej knjigi so vsi psalmi in sicer v čisti in dobočni besedi. Iz znamenj (črk) sodijo, da je knjiga bila pisana na koncu desetega stoletja. Oba rokopisa štejeta 300 listov pergamentnih. Knjiga psalmov je važna posebno zaradi tega, ker se v njej kaže prehod med narečjem bolgarskim in hrvaško glagolico. Profesor Geitler pisal je o obeh rokopisih ter tudi ponatisnil nekaj strani iz nju.

— Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem: G. Jernej Ravnikar, učitelj v Komendi pri Kamniku, na 4. razredno lj. šolo v Krško. Tretjo učit. službo na tej šoli je dobila gđc. Olga Rožnik, dosihmal tam začasno. G. Karol Krištof, iz Vavte vasi v Merno preč in g. Florijan Kaliger, učitelj v Merni peči, v Vavtovas. G. J. Junec, poprej na Dobravi pri Kropi, učitelj pri sv. Kocijanu pri Turjaku. — V Rudolfovem šol. okraji so bili umeščeni gg.: Janez Spelič, pomožen učitelj v Majhovem; Janez Zajec v Selu pri Šumbergu in Anton Berlan v Ambrusu. — Sprašana učit. kand. gđc. Ema Ravnahter bode podučevala na novo osnovani šoli deškega sirotišča v Ljubljani; g. Jožef Travnar je pomožen učitelj na I. m. šoli, a g. Janovski na II. m. šoli.

† Umrli je 12. t. m. č. O. Fortunat Vidic, vodja deški šoli v Kamniku.

Na Primorskem. Pakiž Anton, abs. kandidat za prov. učitelja na Vavtolje. Gosp. Bano Janez, abs. kandidat za prov. učitelja v Gorjansko. Oba v sežansko-komenski okraj.

— Slovestvo česko. Bratje naši Čehi naglo napredujejo v vseh rečeh, in radost nam je danes priobčiti tri res znamenitna književna dela:

a) Ilustrovane dejine ali povestnice vseobčne literature, spisuje V. Petru, zaklada Steinhauser, so dospele že do XVI. sešitka, v katerem se nadaljuje slovestvo Španjolsko — Calderon, Cervantes (don Quijote) — v IV. dobi od nastolenja Bourbonov do današnjih časov, kjer se pojasnjujejo šola francoska in boj z narodno. Sešitek stane 45 kr. b) Všeobecný dějepis občanský ali vesoljna zgodovina svetovna, spisuje Justin V. Prásek, gimnazijski profesor v Klatovih, zaklada knjigar Fr. Hoblík v Pardubicah v sešitkih po dve poli v veliki osmerki à 30 kr. Iz prvega zvezka in iz njemu pridejane osnove vidi se, da utegne delo to postati jako znamenito. Povestnica sploh je učiteljica v živ-

ljenji vsakemu, in ta se sestavlja na podlagi najnovejših zanesljivih virov, z nekaterimi ilustracijami ali slikami, v krepki besedi česki. Prvi del bode imel v sebi zgodovino vzhodnih narodov s posebnim ozirom na egiptovske in asirske. Naročuje se nanjo pri vseh knjigarnah českoslovanskih, posebej pri f. e. V. Hoblíku v Pardubicah. c) Pastýř duchovní se bode zval mesečnik, kateri bode izhajal v sešitkih po štiri pole velike osmerke, in bode donášal v treh razdelkih tvarine koristne in potrebne pridigarjem, katehetom, spovednikom, sploh duhovnim pastirjem v sedanjosti. V I. razdelku bodo govori ali pridige, homilije, osnove krajše in daljše, tudi ogovori šolski mladeži itd.; v drugem listi katehetovski bodo razprave po katehizmu, o pedagogiki, učnih knjigah, šolskih postavah, o stvarih podučnih duhovnu v šoli; v tretjem bodo obravnavane stvari potrebne duševnim pastirjem, o bogoslovnih vedah, o liturgiji, o cerkveni zgodovini narodov slovanskih, o pastirovanji v spovednici, o duhovskem vradovanji itd. Sklenili so se vredniki trije: za prvi del B. Haki iz biskupije Kraljevogradske, za drugi J. Doležel iz biskupije Olomuške, in za tretji J. Ježek iz nadškofije Praške. Pridobili so si že sodelavcev in jih še pridobivajo tako, da bode brez dvombe delo to veliko in pomenljivo ne le Čehoslovanom, marveč sploh duhovnikom slovanskim. Prvi sešitek se jame razpošiljati že ta mesec in naročuje se na celi letnik po 4 gld. a. v. v Cyrilo-Methodějska knjižniškarňa (J. Zeman a spol.) v Praze, Malé náměstí (č. 143—I). — Tudi nam duhovnom Slovencem bi potreben bil taki pastir duhovni, da bi ne zaostali preveč v svojih bogoslovnih in cerkvenih vedah, dokler posvetne hitro napredujejo. Gani se vli rotar na polji duhovskem!

V katoliški bukvarni v Ljubljani

stolni trg št. 6.

se dobivajo sledeče izvrstne knjige:

Armer Seelen-Monat v. P. Laurentius Hecht. Andacht-übungen für 30 Tage 78 kr.

Ueber den Messe-Wein v. Jakob Nostadt; zlasti dandanes potrebno 12 kr.

Das Christenthum und die grossen Fragen der Gegenwart von Dr. Albert Stöckl, 3. zvezek 2 gl. 10 kr.

Die Schätze des römisch-kathol. Christen von Dr. Joh. Zwerger 45 kr.

Die Mädchen-Erziehung von Feliks Dupanloup 2 gld. 40 kr.

St. Francisci Blüthengärtlein von Dr. Kaulen 1 gld. 80 kr.

Schönheiten des Rosenkranzes von Dr. Konrad Martin 90 kr.

Theologie des hl. Ignatius von Dr. Jos. Nirschl 1 gld. 20 kr.

Papst Leo XIII. in seinem Leben und Wirken von P. Beno Kühne 1 gld. 35 kr.

Heidenthum und Offenbarung von Dr. Eugelbert Fischer 3 gl. 60 kr.

Theologiae Dogmaticae Compendium I. thom. von H. Hurter S. J. 1880 2 gld. 65 kr. Ravno kar je pa tudi izšel II. zvezek, III. zvezek pride na svetlo s koncem leta (tretji natis pregledan.)

Fremdwörterbuch mit Bezeichnung der Aussprache und Betonung von Dr. Joh. Aug. Heyse. — Celo delo (v šestnajstem natisu) 3 gld. 96 kr.

Real-Encyclopädie christlicher Alterthümer von Dr. Kraus 1 gl. 8 kr.

Pädagogik, Lehrbuch von Dr. Alb. Stöckl 3 gld. 15 kr.

Dr. Jos. Helfert's Anleitung zum geistl. Geschäftsstyl 4 gld.

Populäre polemische Dogmatik, oder 51 Abende des Pfarrers von Kirchenfels von Dr. Ant. Jarisch 3 gl. 60 kr.

Za cerkvene govore se zlasti priporočajo:

Blätter für Kanzel-Beredsamkeit, vredeuje Ant. Steiner v. Beu. Sodelujejo gg. E. Krönes, Dr. Ant. Kerschbaumer, Dr. Al. Hebenstreit in drugi, na leto 10 sošitkov 3 gl. 60 kr. Kdor želi vsak sošitek posebej in prostega stroškov 4 gld. 20 kr.

Kanzel-Vorträge des Dr. Math. Eberhard, Bischofes v Trier in 30 Lieferungen à 60 kr. Od vsih strani čez vse hvaljeno delo.

Predigten auf Son- und Festtage des Kirchenjahres v. Dr. Wilh. Mohlor. V dveh zvezkih bl. 12 sošitkov po 60 kr.

P. Rudolf Graser's Predigten auf alle Son- und Festtage des Herrn. Druginatis 7 gl. Summa Theologiae Thomae Aquinatis thom. I. do VIII. 15 gl.

Sendboten. Kalender „Dem Teufel zum Trutz, den Leuten zu Nutz, dem Guten zur Wehr, und Gott zur Ehr.“ 36 kr.

Glücksradkalender für Zeit und Ewigkeit 40 kr.

Accessus et recessus altaris, seu preces a sacerdotibus aute et post missam dicendae 24 kr. Knjižica ima razne molitve za razne dni, posebno mnogo molitic z odpustki.

David und seine Zeit von Dr. Hugo Weiss 2 gl. 40 kr.

Moderner Idealismus, sein Verhältniss zum Materialismus in seiner neuesten Phase von Dr. Glossner 1 gl. 20 kr.

V zalogi ima ali po željah naroča še mnogo drugih katoliških kalendrov, časopisov za zabavo in poduk n. pr. Hausschatz, Alte und neue Welt, Katholische Missionen itd.

Katol. bukvarna.

Ravno je na svetlo prišla ter se dobiva v katoliški bukvarni

Artimizia,

nemška zgodovinska pripoved iz dobe rimskih cesarjev od R. Adolfa. (Secco razpod resnica. Sv. Tomaž.) — V 8° 21 pol, velja 1 gl. 50 kr. Lepo v platni vezana, s pozlačenimi platnicami 2 gl. 4 kr. V tej zgodbi se pod izobraženim bralcem popis življenja in trpljenja prvih kristjanov iz višjih, imenitnih stanov. Pisatelj kaže v vsakem odstavku, da je res mojster v izrazovanju raznih značajev.

Knjiga se zlasti priporoča za darila o božičnih praznikih. (1)

Naznanilo.

Jemljeve si čast, naznanjati visokočastiti duhovščini tukaj in na deželi, da — kakor dosle — še vedno sprejemljeve častita naročila na izdelovanje

duhovenskih ovratnikov (kolarjev) in naprsnikov (chemisette)

ter obetave, zgotavljati vsa takova naročila elegantno in kar moči v ceno,

Z visocim spoštovanjem

Helena in Marija Kúnstelj,

v Ljubljani, na Poljanah, Kapiteljske ulice, št. 13 nova (16 stara).

Za mesec listopad priporoča se

Pomoč dušam v vica

ali

premišljevanje in molitev za naše ljube ranjke.

Dobiva se vezana po 50 kr. .. v Ljubljani pri katoliški družbi (stari terg št. 13). (3)

Telegrafične denarne cene 16. novembra.

Papirna renta 72.45 — Sreberna renta 73.35 — Zlata renta 87.40 — 1860letno državno posojilo 131.10 Bankine akcije 816 — Kreditne akcije 282.25 — London 117.45 — — Cos. kr. cekini 5.62. — 20-frankov 9.37

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.